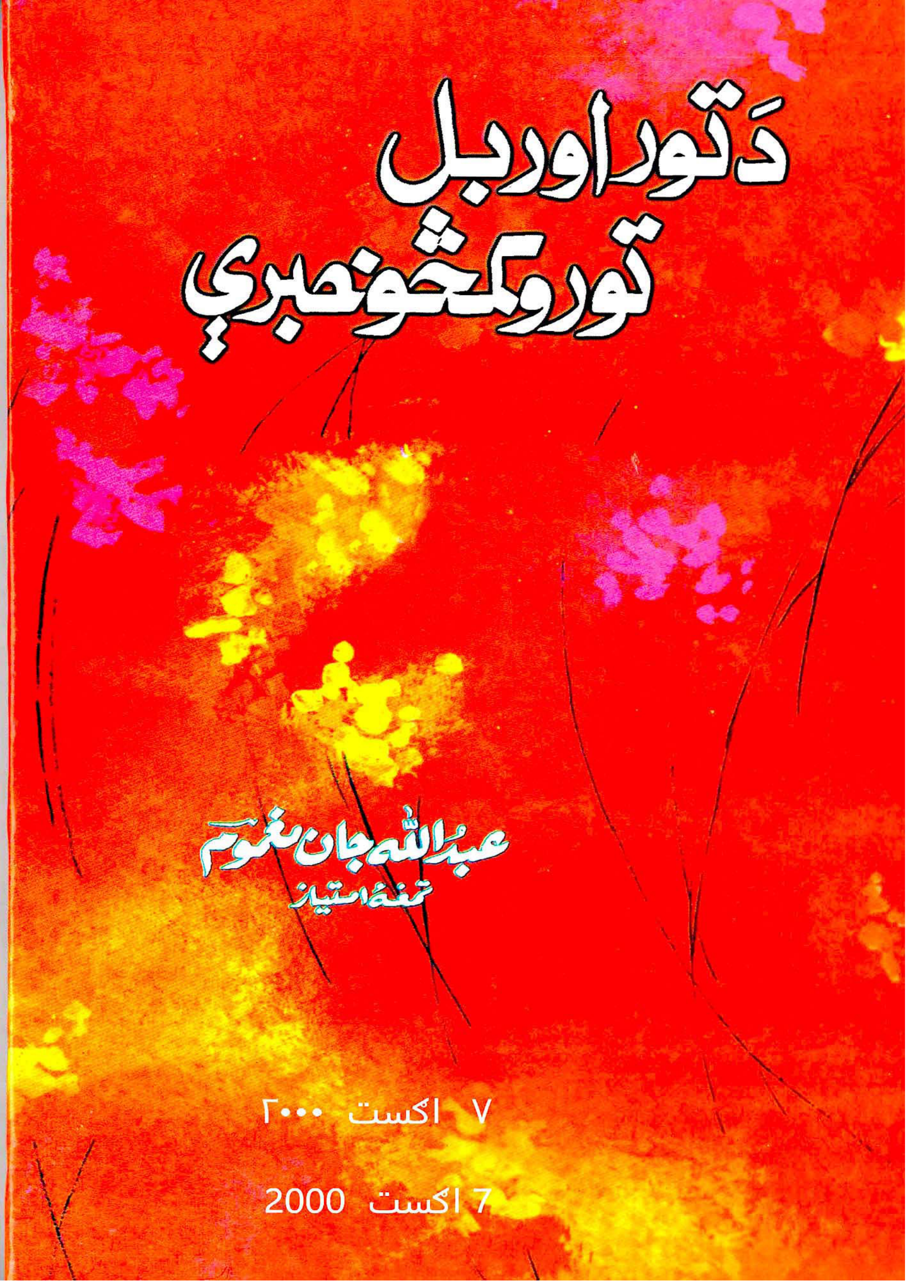

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعرۍ مې ستا وېښکې کوږ نه کړه
زما په څو له شاعرۍ کښې تا فرحت رو نه موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نه دي
ته په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نه کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُ چې په شونډو به دې تل خندا وه
زه چې څه اوم هغه وم اداکار نه وم
زه اعتراف کوم چې ته دَ وخت يو لوے فنکار وې
تا دَ رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل دره کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو دَ نظريو په شاخو يونه ليدلے
وخت او حالاتو نظريو داسې ذرې ذرې کړم
دَ زړه چپې ورانې په مخه کړې ستا کارچې ګران وُ
په زړه پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څه آسان څو نه وُ
زه درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ايستو

ما خپل غمونه که هرڅو دَ فن نقاب کښې پټ کړه
ته چې فنکار وې سمه ستې مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروكښوځيرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

29. 1. 2009

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تېرو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُملې
نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نيمګړو نيمه خواوُ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښي لکه دَ يو طوفان راپورته شويدي
اوُ بيا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داؤدزی	۱۱
د رومانې شاعر (د لوېټو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
د تور اوربل تور وکمټو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانی خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو ته غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما باندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
ستکې توري شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې دا خورې کړې توري شپې شي		۴۷
وېم چې ستا د نیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمڅې شي		۴۹
کلان تمول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره توئيدلې بې اختياره څڅيدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذكرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړه كښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا د مُسكا ستا د خندا نه قربان	۵۵
كله كله راته اوګورې مُسكى شې	۵۷
د زړه تسكين په ميخانو كښې نه ؤ	۵۹
كله كله مې دا زړه داسې خفه شي	۶۰
مست شم د پازيبو د شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونه شوه	۶۳
په خوله كښې اه په زړه زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې د پريشانۍ زما	۶۵
ستا د وصال په رنګينو كښې روسم	۶۶
دا د زلفو سلسلې چې را خورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې كړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پيغور راكوي	۶۹
شمعه بليږي د دنيا دپاره	۷۰
اوښكه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبوكښې	۷۱
نغمې نغمې دي د بلبلې خيسې	۷۲
راغے ماښام ډېر د غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښكارې	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه تر څو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کلۍ د ژړېږي څه مُسکۍ خو نه دي ۷۶

د سهې او ښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته او ګوري مُسکۍ نه شي ۷۹

بيا دې يادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګينۍ ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶

چا ته شراب چا ته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غونډې پېدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مايوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زير زير ورته کتلے نه شو ۹۱

خدايه يو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوئ ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

د نو څه غم نه دے چې تېرې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلګۍ شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغله ۹۹

هغې وئيل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه	۱۰۳
که هرڅو دې غم دَحد نه په ورتېر شي	۱۰۴
ستا د اوربل دا پر پشانۍ مزه که	۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته	۱۰۶
د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم	۱۰۸
دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غونډې ښکاري	۱۱۰
ښئ دې انکار دَ اقرارونو ځنې	۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې	۱۱۲
دا څو غلط دې چې خندلے نهٔ شم	۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې	۱۱۵
څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه	۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شین خالۍ مې قسم	۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ	۱۱۸
څوک ورته سُور څوک ورته شین وائي	۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه	۱۲۰
ارمانونه چې مې خاوري شي ایرې شي	۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې	۱۲۲
لږ څو مې ږړېږ ده غمه	۱۲۴
تعبیر	۱۲۶
وادهٔ	۱۲۷
ډمه	۱۲۹
دَ ختیکو زمکې ته خطاب	۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

د پېغلتوب کور دې وران او سې تل
چې يې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مغموم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خيال دا سې ونغوړدے چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله يوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري. په پېغلې چې د پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي. هم دغه د حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم يې د پېغلې په وجود کښې بيا مومي. د هغهٔ غزل ته يې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلې دے) څو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا. دلبر. دلربا نګار او دا سې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده. د هغې نازونه اداګانې زده دي. د زړونو لوټل او د مېنانو وژل يې کار دے. بې وفائي او وعده خلافي يې خاص شعار دي. دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نوبتونه غږولي دي. څو سره د دې ټولو خصوصياتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په مخه انحتې پېغلې ته په کاسيرو نظرونو ګوري - د پېغلې د وصال تمنّا د مېن د پاکې مينې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو نن زمانې دومره پېښ رونحوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشيني دور مصنوعيت دومره عام کړو چې د فطرت پېښه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخيّل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په ځړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه يوه پېغله، پېغله نه بلکه يوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکين سرچشمه ده، د جنسي تسکين موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ؎

د پېغلتوب کود دې ودان اوسي تل ؎
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه يو هېڅ مې چې د نفسياتو صباني ماهران به د نننۍ دور تجزيه او د دغه تجزيې په رڼا کښې د مغموم د دې الهامي شعر تشريح په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتيجه رسېدلے يم چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعري ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونۍ آئينه ده) مغموم د ماشوم والي راسې د رسم ورواج په سنګينو قلاګانو او د اخلاقياتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لرې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال
د انساني هوَسونو رسائي ورته هم و امکان نهٔ لري - هم دغه
وجه ده چې مغموم پېغله یوه مجسمه نبکلا، یوه مسته نغمه کېږي
چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره
سره د پېغلې د موندلو او خپلو لو فطري اقتضاء هم دَ هغهٔ په
تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وېښې نو پېغله
ورته ښکارې - دهغهٔ په وژدان دَ پېغلتوب خیال داسې سور
دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه
زیږېږي او ځکه دهغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه دَ
پېغلې د ښکلا، دهغې د مستې ځوانۍ او دهغې د نغمه ځېز وجود
د رنګو او پړا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

دَ مغموم د غزلونو پېغله چې هغهٔ ئې اکثر "دَ ګلې" په
نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا دُ ښکلا
دهغهٔ دلوړ تصوّر مجسمهّ ده چې هر صوفي هر عالِم هر فنکار
او هر دَ حُسن او ښېښتین توب طلبګار ئې لټون کړے دے - په
رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه
"لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او
بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر
ملک او هر قوم کښې زیږېدلي دي - د ښکلا دغه لوَړ تصور د بنیادمو
ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال"
د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو ”شاليت پسندو“ د غه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخليقاتو يا د اوهامو او الهامو واردات په پېکرونو
کښې لټوله او مغموم به هم ددې دُنيا په ښکلو کښې لټوي.
د هغه د زړه مراد د غه د نوې زمانې ښکلو پټ کړے دے هم د
هغوئ نه به غواړي او لټوي به خو په د غه ښکلو کښې
هغه ښکله کومه يوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نه به
مومي - هم دا ښکلي، ښکلې نه ښکلي نغمې ګڼلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصيات دي چې چرته د ”شاليت
پسندۍ“ او حقيقت پسندۍ رنګين ژغونه يو ځائے کېږي.
سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څه وائي نو په شعوري
طور به وائي - هغه مجذوب شاعر نه دے - څه چې وائي ليکي
نو ورباندې پوهېږي - دېر ارادې په عالم کښې فنکارانه تخليق
کوي - هغه په خپلو نفسياتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظرياتي
لاېچې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغه د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظريو ثبوت او لټوو - مغموم
د شعر د ليکلو په وخت څه کيفيت محسوسوي؟ وائي چې ”زه
هغه وخت شعر ليکم چې څه وخت شعر ما په ليکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بيا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنيا و ما فيها نه بې خبره يم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه دا محسوسوم چې زما لیلی زما په وړاندې ولاړه ده او زړه ټکیږیم ډهغې سره خبرې کوم - او څه وخت چې د لیکلو نه او زګار شم نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوی کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړه ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي "

داځکه چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصورکښې ددنیا او ما فیهانه ناخبره وي - او هغه لیلی څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړه کښې یو داسې درد دے چې ددې درد د پېدا کولو نکي نه زه نه یم خبر - زه نه یم پوهے چې زه په چا مئین یم - زه نه یم پوهے چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړه هروخت ناقلاره ساتي - زما د خیال مرکز "پېغله" زما په زړه کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نه ده لیدلې، ولې بیا هم دهغې تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه داکوي -

د مغموم د خیلو وینا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغه د شاعرۍ "زړه پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د لیلی" چې هغه یې حُسنِ کمال کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال لیلی د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته په ته څه دارسي ∽
زه د عنقا په اشیانو کېني اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواوشا پېغلو کېني اوسي او لټون يې هم په دغه خواوشا پېغلو کېني کوي - او د مونږ او قوي اُميد يې نوي څکه خو وايي ∽

∽ خو بخندا به په مغموم يا ندې حرام کړي
يوه پېغله به په بڼه اشي جينکو کېني

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کېني چې د ارمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه کېني د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کېني پېدا شوے دے - نن صبا يې څه کم وزيات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وېم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم او چرته چې فنکاران خوږه وينم نو سندرې يې وايم دلته زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کېني د مغموم په فن کېني څه کمزورۍ ويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وېيل مې دا چې که د مغموم صېب د ووکوالي ماحول هر څو
شاعرانه نه ؤ ـ او چا چې د هغه کلي لېدلي وي د هغه د کورنۍ
د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې
سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې
هډو د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ څو سره د دې هم د مغموم
طبيعت د هلکوالۍ نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په
شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او
غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خيال او فکر ملګرتيا
هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته
دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بېل شخصيت نه شم
محسوسولے ـ اوس چې هم د هغه په حقله څه ليکم نو لکه چې
د ځان ستائينه کوم ـ ځان خلق د هرچا نه بنه پېژني او زه
مغموم د هرچا نه بنه پېژنم ـ

زه چې مغموم باندې څه ليکم يا د هغه کلام لولم نو د هغه
خنده رويه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هر څو ئې هېروم
هېرېږي مې نه ـ او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق
غير جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے ـ
اشنا به څوک څنګه هېر کړي ـ مغموم وائي ـ

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېر وم
خدائے کو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او د هغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کېږي یا د کوټې په چت او یا بیا
د کلي د کورونو دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ؎

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره
چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ؎
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې او وېلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو ..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوسونه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري - وائي چې ؎

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه ؎
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلہا هم اوويني نو وائي چې

ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم
زۀ دې نشه کړم په نشو کېنې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نۀ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګل د ګل په ځانګه کېنې ښۀ ښکاري - کۀ شوکوي ئې يا بُوييوي ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا اده - او يو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنيادموته دا رنګ احساسات وربخښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده څۀ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نۀ شي کولے - مغموم د پېغلو په ليد و هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په ليد و محسوسولو ځکه خو وائي چې :

دا پېغلتوب موخدائے نصيب کړه پېغلو
زۀ مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

يوائې د پېغلو په ليد و مغموم دا کيفيت نۀ محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدر له واورې نو هم ئې فکر يوسي د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
راپېدا شي يو جنون غوندې په ماکېنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروُو قطارونه ووويني د کمانۍ راشي چې کښې ښکلې ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوه شي چې دا خو ښکلې نه دي بدکې سروې ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروُو د ځا ښکلې ښائست او ښکلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښکلې ښکارېدي ے

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکاله جینۍ شي

حقه خو داده چې هم ښکله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښکله کښې کائنات او په کائنات کښې ښکله ښکاري - وائي -

ے هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(یا) پوهې یم چې سپوږمۍ د څه سیالي کوي
میاشته شي نرۍ شي خو ښکلۍ نه شي

ښکلو کښې د مغموم د خیال ښکله او سبزې چې دېرو ورېښې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

ے ورېښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کونګ کړه څه له ښکلو ته خېرې کړي

(یا) بچې رنګینۍ تو لې راغونډې شولې
ښکلو ترې ځان له لوپټې بورې کړي

مغموم سره دا خیالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر یېکې نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ېٔ هم دَ پېغلې په تصور ېيکي-دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ ښکلے خيال اخلي واڼې چې ے

ے

چې ېٔ ستا په تصور کښې کلې ېيکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅے شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوپښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېنا چېل انداز منفرد قلمکار بد قسمتي ده چې نه هغه هومره وپېژندلې شو نهٔ څهٔ اوليکلې شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وپېژندلې شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند ګړی ګړی، لمحه لمحه د دغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دهٔ په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زيارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغهٔ دا هرڅهٔ د يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نهٔ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صېب نوم په مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمۍ او نا راستۍ څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتهٔ کاله کښې ايله او س ځېل د شاعرۍ پو مېے کتاب (د تورو اوريل تورو کمڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زهٔ په دې خبره ويارم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کا غذو نه به د لوکو او وينو خوراک شوي وو څو درپسې غېږه به ئې نهٔ وه ليدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ څقله مونږ مجموعي رايې دا وړکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ ددهٔ په شان شاعري ددهٔ نه پس يل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو داده چې ددهٔ نه پس ددهٔ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د ځنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرا نو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل ځېل کړي دي ولې يو څو دهغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د ځېلې شاعرۍ په تشهير نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړې دي نو کهٔ د سېنهٔ غورو فکر نه پس دا رايې ورکړم هيڅوک به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګيني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې ليده او موندہ شي، د غه صفت ددهٔ د عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما د دې خبرې نه دې ګوره هوکړ دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، لوئے او زوراور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تهوکولي دي چې په وږمو یې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې یې هسکې تا ترې سره سیالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږه او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړه د ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجیبه خبره ده چې هم د غه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو لیدلې هم نه ده او ددې لوے سوب دا دے د ماحول رواجي او روایتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېرچاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شیرینو پاپېغله بنه مسته وه څنګ خلقو په ده د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ونګول. وې به یې دے د زلفو، سترګو، شونډو، رخسارونو ذکر په ډېر و شلېدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښیار شهسوار بیا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو. ده به وې زه د قدرت د فن ستاینه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زه دې د دومره لوے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعریف او توصیف ولې او نه کړم. د چا سند دي چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي. بنه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو بنه او ډېرې پخې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېد وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونوکښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صيب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښاښت سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبّت سندربولې دي - او مینه به خلق په هردورکښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترې ترې شي چې کښې مینې نن خلق پېژني، صبابه ئې نهٔ پېژني ددنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَدې بازار رنګ ونور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځاے ځودد غه ردې اهمیّت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېد ے -

مغموّم صاحب دا سې دَ زلفو انګو او شونډو وصفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ ګړ ګړ ي نه "تاوٴ" دي دهغهٔ اندازچې کوم دَ په پښتوځوا کښې دا انداز خدا ے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورو اوربل تورو وکمڅو خــبرې
څو مره خوږې دي دَ تیرو خبر ې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلي
نغمې نغمې شي دَ بـــنګړو خبرې

مغموّم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نودېوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ئې په بېدارو سترګو وګټلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه لیکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق رخصوصاً نوې نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مینې نه عبارت دے - د هغه نظریه مینه ده - د هغه مذهب محبت دے - د هغه کلے ټول جهان دے - د هغه کور د تصوراتو او دودې د پوالونو د قید وبند نه مبرا دے زه دا خبره په دعوی سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبو کښې ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري -

مغموم صاحب مینه خوروي د مینې وېشکر دے، د مینې شاعر دے، مینه د هغه ژوند دے، بې مینې ژوند هغه وپه ژوند نه بولي - هغه انسان سره مینه کوي انسانیت سره مینه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مینه کوي په ځوانۍ کښې ئې هم ښکلې خوښېده او اوس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده، هغه سخت نظریاتي سړے دے داسې نظریاتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظریاتي چې د دائرو او مرکزونو رو حونه او نظرونه پسې ابروي ځنې نقطه چین به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په یو ځائے یو فکر او درېدنې ته "ګمراهي" وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب ته ټولو لوئے برے ګڼم -

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي
چې خبره د مطلب څخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ککړه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو بې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه بښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ويلې ځکه چې اولسي شاعري هم د يو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته په کښې ډېر کم خيال ساتلې شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن نوخونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زيات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په يو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته ويم چې په دې يو نظر بيا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا اوکړي (د مرچکي خندا هم منلې شوې ده) او وائي "پرېږده صابر شاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خيالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهې ډېرې کړې به درته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم دغه عادت او سوچ د هغه شل فیصده شاعري د فن د تلې نه غورزولې ده که چرې مغموم صاحب د یو "شیفته" په ځای په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا یې کتلي بدي لږي کوټي یې پکښې وهلې نو بیا خو به دا خبره هم و مبالغه نهٔ وه چې د هغه د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سر کښې هم و په نظر نهٔ راتلو خو د بد قسمتۍ نه څهٔ د هغه اصولو او څهٔ نارامۍ او ناروزګارۍ هغه دد غه "بحر" نه بې برخې کړې دے!

د عبد الله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي. دغه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي- هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو"، "پېغله"، "لالی او ګلۍ" باندې اوړوي، او هم د غو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګیني پیدا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته د "موتي له خرواره" د هغه هغه شعرونه نقلو لوستونکیو ته په وړاندې بندم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي-

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي
د شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـــــ چې رنګینې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یاندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سر کړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما اونهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې» دَ مخ نه "لوپټه" نیم کښنو کړم دَ نور خط و خال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان ډکې شهزاده د غه ناوې څومره شکر پاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته کهٔ درته دروغ ویم چې ما دا خپله شاعري نهٔ چاپ کوله۔ هیڅ دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه۔ ځکه چې دا زما دَ ځوانئ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه۔ ځکه خو به زما دَ یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کیدل او سرخط به ئې وُو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُو چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي۔ دَ پښتو ادب ئې خچر کړو۔ دوئ بې لارې شوي دي۔ دا بې لارې کسان به لارې ته راګرول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم۔ او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم۔ په دا سې غلطه لار چې راتلونکې نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانئ درباندې دا سې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې نېغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهئ ته دې بوڅې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے ، یو څوا ته دَ مخالفینو سټغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل څوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اودرېدم او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

یو تری غونډې مُسکا چې شاپه سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې والوزولې او ماله به ئې دومره شاباسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې سټغې خبرې به رانه هېرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به رانه هېرې شوې او سباله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه بله جذبات رالوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلمو ته مې په یوه مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېزونه درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټې هال په سر اخستے وُ -

مطلع داسې وه -

ورېښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې ګوټ کړه څڅه له پېغلو ته خبرې کړي

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر بانديپه سوچ کولو نه مجبوره وي بس چې شعر واورې او یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته ورسي او هلته ځان له ځاې پیدا کړي - زه تاو راتاو خپه نشم کولې - زه د بهوسو لاندې او به ډه نه شم بو تلې زه ګنجلکه شعر ونه نشم لیکلې. زه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه صداقت د پښتو ژبو او ځوانانو خوښ او د مشرانو ناقدانو ناخوښ وو.

یوه ورځ پښتو اکېډیمۍ ته تلې وم - محترم مولانا عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووې چې "معصوم جانه چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه یې د هلکانو جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وې چې "سمه شاعري څنګه وي" راته یې وې چې "د ستا شاعرۍ کښې تشې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې "مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو" - مولانا صیب لاړو په خپله مخه او زه خفه د ګیر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درته مشاعره وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستې شو او زه سټیج ته او ختم نو مولانا صیب راته اووې چې "څه کنه معصوم جانه څه لوپټې موپټې والوزوه" - ما ورته اووې چې "اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بیا به ډېرې لوېښتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د اوربل دا پرېشاني مزه که
د تورو سترګو حیراني مزه که
هرې تو بې پسې ګناه کوه
څومره توبه کېږي پښېماني مزه که

او مولانا صیب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلماني مزه که

درې شعرونو په اورېدو سمو دستي نو حسب عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صیب هم مسکے غونډې شو او سرئې
او خوزولو چې کښې ستا خبره رښتیا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما په خپله
اراده کړې وه چې زه به خپله شاعري هيڅ کله نه چاپ کوم
خو ښاغلي اياز داؤدزے را پسې شوے وو چې مه وېرېږه شاعري
دې چاپ کړه - اوس هغه د تن نه ډېرش کاله مخکښې وخت نه
دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعري
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو د آیاز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څېله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څوګناه کړه نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومان شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا زه شښې ته او درېدم څېل کړه وړه مې په کښې او کتل څو خدائې شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښتو پخقله زما شعر ونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور رڼا اچولې ده، نو صابرشاه زما په مختلفو رنګونو کښې د لوښتې په ذکر یادې بحث کړے دے - دواړو ېکوالو د څپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم - دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائې پاک دوه شخصیتونه داسې راکړي دي چې که دواړه په ماګران دي نو زه پرې هم بې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ نه زما د تصور پېغله را اوخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله څپلو شعرونو کښې ستائیلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې نه وه، هغه څو ساده بوده کلي واله پېغله وه د هغې څو دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پچې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابرشاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښې راغونډې کړې - د دغه لوښو نه يې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او د غه پېغلې له يې د لوښو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دوارو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زه د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نه يم تلے - زه د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

څه خو بانه کړه په ديوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے و - څکه چې د هغه په قول دا پښتنې شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتنې ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځینې کورونه یاد کړي دي - ځینې کوڅې مې ښایسته ښکلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ښایسته بللي دي او نه مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوم کښې خپل دا شعر پیش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکاریږي

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلې په تلې برابره ده - د خپلې شاعرۍ خامۍ را ته معلومې دي کمزورۍ یې را ته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ځا ځا کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پیش کړې ده - ارمان دے که د دغه خبره د دغه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اوریدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "د ډېر ښه" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده -

توګرانو او خوږو وروڼو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "توره اوربل توروکمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده -

خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ . ۸ . ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکې شینکې با غونه
په غورځنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روشتوري
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څڅه په خوند خوند څکي غښتلي

کور په کور ځونه په ځونه
دشمنۍ دي چې ځوړېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

رور دَ رور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپوان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټ غټ قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې خپلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو و لاله راغلو
نو راپاڅېدم ډیوې مې ټولې سړې کړې

کهٔ هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو کهٔ زلفې دې په ما لنډې خورې کړې

په دې راز باندې زهٔ خدای ږکو کهٔ څهٔ پوه شوم
چې دې سترګو و بڼو چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو یو تې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائ ځنګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر کلي په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ځواکړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکی شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغموګه واخله د ځوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبی اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
چې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
څرته رېله ښکا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
څو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بيا به ستا رضا کوم

دومره خبر شوی چې مېن يم زړه
نور قصه به در ته بيا کوم

ددې دنيا څو ځکه بدې شم چې
خپره سپينه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خندا کانې زما
لال يم ايرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سرتسوی
زړه څو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې دګُې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پښتنګان ځکه دلې دي منم

ستا قېنیخ مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رڼا ورځې تېرې دي منم

دا ناصحان ځُې تېر ایستلې نهٔ شي
دَ مغموم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان مند نه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې رو تنهایې زما
ما وې جوړې آسانې دې خوګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکی شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن موړ نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاړ ته په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډا توب په مصلو تېرَ وم

اووې پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

اې
زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې اووې
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَوي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې رانغوړې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایګو نغوړې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایادشې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې رانښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا څو به دا شپې ډیرې درنې شي

کهٔ د زلفو کږه لار دې کږې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زړۀ خدایه دَ زړۀ په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته خو زړۀ هسې په خوله ښۀ کړم
کنې څۀ چې راته زړۀ وائي هغه کړم

کۀ سپرلي کښې مې توبو ته نیت خراب شۀ
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نۀ راتلو زړۀ خدائیګو کۀ خفه یم
خو دې سترګو ته دې ډېر بیګا ګله کړم

مېکده وته خو به مۀ وایه ناصحه
کنې یاده به زړۀ هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
کنې پوانونه به زړۀ ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته تېښندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ړو مېے دَ زړه د ونه غوټۍ اوخاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته ګورې ژاړې او زۀ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت ګودره شاړ شي دَ اُلفت ګودره وران شي
زلمیتوب درکښې رسوا شي خاورې ايرې درکښې ځوانۍ شي

چې کۀ ستا دَغاړې هار شي په دې طمعه طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کرکو کښې څوک کېږي
ګلې هم سومبې سومبې شوې په لمبو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدائ ګوچې کړاشي
مایوسي چې شي را مخکښې حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوښو باندې چې پېغلو سپین پړوني راپه سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوښو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېر به وشوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اے! ګلونو یوې پېغلې داسې وے چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

51

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي تړې زار شه
دا ستا شونډې دا سې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مايوسي پرې را خورې دي

هر يو ستوري ته چې ګورم
سور انګار دے سرې لمبې دي

دا دنيا رازونه فاش کړي
دا ټيږې ترې خدايګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوپېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اوو ایه چې ګُلې
ته ماته خندېدلې که بل چاته خندېدلې

بې تانه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تیرې هم د تیَر ونه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتداء کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تانه شرمېدم ګلې ته مانه شرمېدلې

مغموم څو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدایه دوږخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کښې ایښودو د پارو ګلې
څو تنکۍ کلۍ او څو ګلونه راسره دي

دچا سپینه نظر ئې راله نه کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خېر دے نه کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو اوښکې څو نه دي سېلابونه راسره دي

معصوم یواځې نه دے فکر مه کوه ملګرې
که ته راسره نه ئې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هرونه چوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګی دې چا مئین په یکښې هسې بندیوان شي
نادانه په وربل کښې څڅله ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه ښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډوي
مغموم ترې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئېن په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق د انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو د شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مئېن نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راتوکېدلې کلې
ستا دَ ځوانۍ دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ دزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره مچې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جینۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورم حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅۍ شي

چې ته نهٔ ئې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانۍ شپې بېرده شي

يو د رنګين غوندې غزل ترې خدای ګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خيره د مطلب څخې لــــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په مېخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو پېمانو کېږي نهٔ وُ

او ده جذبې را لړزوونکې اثر
رباب په ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

ټول کېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ مېخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په مېخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تياره شي توره شپه شي

چې دې ټش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګينۍ مې د خيالونو يوه په دوه شي

نورې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالۍ چې په غصه شي لا خوږه شي

يو لمن مې دې سالمه وي نو خير دے
ګنې بوټونه مې که ټول ريښه ريښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تسم دَ پازېبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نشته خدایګو هېڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وا خله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا او نه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا او نه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا او نه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا او نه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دُعا هم په دوا او نه شوه

چې په دُعا کښې تر ې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا او نه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدایګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هرکلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالې اوویل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې ځرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړهٔ څو اے رېباره دومره پوۓ شو
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بيا دَ پېغلو په ګمڅو کېنې اوسم

ستا دَ پښو په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

دَ ژوند د ډېرو ناکامو دَ لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانورې شوې را اوبدې شوې
دا بېدارې شولې ښېې او ورځې لاړلې اودې شوې

دا کومې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور يې د خيبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه يادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مينې اور و چې اېرې ستا د کوڅې شوې

هر يو غشے اوس خطا ځي د زړه نښې نه په څوا ځي
سپېلنے شم د يار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدايه خير دے چې دا څه وو
هم مې ښنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ئې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د پتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملې ځکانې کړې

ستا مړاوې نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې ئې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به ئې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغموم ناداني ړنګه وې
خدایه ټولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا ایږګو غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
داسې صلاح دې اوربل څور راکوي

چې مې د زړه څو ښه کولے نه شي
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د څوږو څوږو خبرو لوګے
راله په څوږ زړګي تکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوځے کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا د پاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټې غونډې خندا د پاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل کُلې
پاتې يو څو شو د صبا د پاره

دا زه منم چې لېونے يمه خو
يم لېونے څه مدّعا د پاره

ستا د خندا په انتظار دي ګنې
کلۍ تيارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځکه ځوان دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
داته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانی مې داپنړ شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يُ
سرې لمبې يُ بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه دَ سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو واړچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تیالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلی خبرې
څو مره خوږې دي یاره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

نباڼې دنیاکښې د دنیا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبی خبرې

زه څو دستورو سره تل کوم
ستا د نیایښت او د ادا خبرې

ددې دنیا څو ځکه بدې شمېرم چې
کوم سپینې او صفا خبرې

ستا د پایځلو مستو مستو نغمو
کړلې خطا رانه دښتیا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام دېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو داغونو سره

سترګې پېدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې څپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره روکړل
خدا ئیګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څهٔ سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو چې نا قلاره کړمه
خدایګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تیرې منمه ګلې
دا پرېشانی په کښې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا دې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږمه زهٔ
غم دَ بېلتون کښې به کړېږمه زهٔ

څهٔ خو بانه کسره په دېوال روګوره
ستا دَ کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږمه زهٔ

په حقیقت دَ دې دُنیا پوے شمه
چې ادیرې سره تېرېږمه زهٔ

مخ دې راواړه وه دپاکړه ګُلې
د زلفو شپو کښې دې وېرېږمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاږې زړه مې څه مُسکی خو نه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمڅۍ خو نه دي

ځکه خو یې زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نه دي

څه شوه چې زه ورته ژړیږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزوري خو نه دي

هسې به ژاړې لا مُسیږې ولې
سترګې ناپوهه لیونۍ خو نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجے او بنګې مې ځلیږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلیږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې تو کیږد لے وي اغزو کښې

اے ناصحه کۀ ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپیدا شي میکدو کښې

دې کې شپې ورته د ستورو هم پسخیږي
زړه ګلونه ئې چې ایښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکانې چې هر څو مره کوې خبر دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرو کېږې

اراده مې د ورستلو ده نن ورځـمه
برکت مې دې خدائے وړ چوي په تللو کېږې

څوب خندا به په مغمّوم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکی کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګيني نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څو ښکلې نه شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونی نه شي

دا د غېرت ډکه پښتنه لمن
چا ته دې خوره چا ته جولۍ نه شي

مه وايه څه ماته د رېبار په خوله
ستا زما خبرې دي پردۍ نه شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړه
څو چې راته اوګوري مسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

80

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې یې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينې ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوښتې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګې کښې ګلې
د ارمانو ادېرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تېرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښانه دېوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېروم

څُمره مېکدې ته لېونې دې هلته دېږ
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېروم

زړهٔ مې دے ژوندے رو ارادې مې هم ژوندۍ
نورې لوبې تندې په ژوندونهٔ تېروم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوگېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې نسهٔ کور دې آباد
زهٔ ځوانه ځواني په مصلو نهٔ تېروم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر یو څیز توره بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له راشي!
راته اوګوري مُسکی شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښې چې راله راشي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کښې دَ زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر رانه خطا شي

ستا پوټې غوندې مُسکا نه نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو اوده شول په ارام شول
زهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکاري
ګل په خندا کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د سترې ذرې دَ ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړ غړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اتکۍ ښکاري

دَ پیغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پیغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې ته جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څیرې ګرېوان ته یې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

رنګینې د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زړه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تپه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په ډرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل و اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکارېږي

د ځوږ رښنا هغه خاورينې کوڅې
دَ کهکشان نه خدرځکو ښې ښکارېږي

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګلې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

تهٔ چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کېښي
زړهٔ یمه روان د ژوند په هغې مرحله کېښي

هلته ستا غوږونو کېښي دوړونه په تالی ووُ
دلته ځنګېدم زړهٔ د الفت په ګواره کېښي

یو پسرلے څهٔ چې پسرلو کېښي خدائګو نشته
دومره رنګینئ دي پېغلې ستا په لوپټه کېښي

ته چې را ښکاره شي او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېښي

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو پیو کاسه کېښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځاۓ شوې خدايه زۀ ورته حيران يم
دومره چې پر غمونه دې وړه غونډۍ سينه کښې

بس دے دا نيمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړۀ په اديره کښې

نن کۀ چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي د يو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو يو ځے شې
ډېر دې ليونې دغه ورايسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاو رانه سره وټکي دي اوړونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه او خاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس څو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس څو هر قدم کښې ټينګ کونه دي دامونه دي

مغموم څو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلي څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زېر زېر ورته کتلے نشو
په دتهو دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه وېرېږم ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوی دي څو
دَ رقیبانو مې منلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې ګُملې
دَ آسمان ستوري مې شمېرلې نشو

بچې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه یُې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېکتون دې راکړو

دا علامه د بل طوفان ده جوړې
چې یو څو شېبې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم د فرهاد راکړه چې
غم لکه غر د بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوځې دَ لیلٰی ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پکښې
ما وې چې به تریخ دې خوږ سکون دې راکړو

خدایه! اول دې زهٔ مئین کړم او
بیا دَ فراق دا شوانخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکوه ساقي نن راته نا مکوه
مکوه دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څه نه وېمه نو
دا سې خبرې راته بیا مکوه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېږده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولی شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
دا سې قيصې ورته ته بیا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو څهٔ غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ایله
د غمه څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېرَوم
خدائګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سنګار شي د غزل جوړه مطلع شي
اَسویلي زما شعرونه د نهي اوښکي قافیه شي

یو نری غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایه ډېوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا ذره چاودې شمعه پرېږدې چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه د تنکي شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هیڅ درنه نه غواړم هیڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غنظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د دړهٔ حالونه وایُو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکارهٔ شي
ما ته یاد شي مُخېشونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوېدے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلهٔ غمونه جوړې نوې راغلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پښو راغلهٔ

څو اسويلي مې ورسره شو ځُکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

مائې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
پوهٔ شوم اِيله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وتړل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا یږکو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان در نه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر را سره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وهٔ
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رايادې پخوانۍ شي کنه

ددې دُنيا سختې مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئينه راته حيرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حيرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
يادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس د ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې رارواني شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به ئې ښه شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړهٔ مې تسلّۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره بله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

راغې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېره تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځاۓ شي ځرېکي ځرېکي
چې را په یاد ستابې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هرڅو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به يې ذره نه يو ساعت له هم ته وځې
نو مغموم دې له خپل خدايه ځني هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کېږه زه
غم خوځکم په خندولو نشو

خوشي عبث دې کوشش نه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حېران يم چې دا ذره مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ وربل دا پر پښانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځوانه ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سپینه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مئین خنداښکو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته کۀ په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائې ګوکۀ ائے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زۀ به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
کۀ اوربل کښې مې ایږدې ته کۀ ګمڅو کښې مې تومبې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلۀ یو زلزله وه، ستا راتلۀ څو یو قیامت وُ
هغه وخت به لاڅۀ حال وې چې محفل نه څۀ وتې ته

زۀ به تول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تول شمه
څو کۀ ستا وعده رښتیا وې په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د ځوانۍ نشې ګډېږې
هسې نه چې چرته توې شي څۀ لهٔ بل څواړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مينې يو اوصول دے، دا د مينې يو قانون دے
چې په خوله به هيڅ نهٔ وائې چې په خوله به لاس ايږدې تهٔ

چې په شپه د انتظار کښې ددې ستورو ستر کې سرې شي
او په زړهٔ مې څهٔ چل اوشي نو زهٔ پوهٔ شم چې راځې تهٔ

اے مغمومه بد نصيبه بد قسمت يې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نژدې تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

108

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پېمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رُبابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حېران یم چې دې زړهٔ له به نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن څو به يې زه درته يادوم څکه
نوې وعدې دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي څو د مستۍ نه نه څکم
ورکه څواني دې پيمانو کښې لټوم

چې نه څو مئے او نه رباب وي ګُلې
بيا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څخه ورانه غوندې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غوندې ښکاري

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه غوندې ښکاري

نشته دے خوشبوئي جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غوندې ښکاري

داد ے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غوندې ښکاري

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غوندې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنهٔ دے انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَ دې قېنچو او سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس په ځلا شوه ګلې
بنهٔ دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم ځو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو تړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غونډې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ بشاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ماکښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته رانشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خودا زړهٔ به مې لږ نيمهٔ شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو غلط دي چې خندلې نشم
غم دَ بېلتون کښي زغملې نشم

دَ بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کښي څهٔ زړهٔ درته کښلې نشم

زړهٔ چې دَ سوال سره عادت نهٔ یمه
ځکه خو تا نه څهٔ غوښتلې نشم

زړهٔ دَ وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم خو زیاتولې نشم

دَ شوګیرو په ګوا هم کښې ګڼلې
دَ آسمان ستوري را بیللې نشم

کهٔ غم دې غر وي هم خوشحال یم خو
سپکه وینا دې زړهٔ اوړلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خوشتنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې ده چې
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یې سوال به یې منلی وي نو
څومره په ما دېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خیر یې ګټلي
څه څه کاڼې دې دا یادونه کوي

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره ځخه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شيخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د معصوم د حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګـهړی لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکردو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

✷

چې سېرلي کښې تړول ماحول سرور سرور شي
ما تول بيا د توبې خلقه ضرور شي

داګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلی
دَ کوږ اوسم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

✱

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم د مړو مړي مړهٔ دي
څو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څځهٔ اوازې غوندې شوې
بیا به ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې بشاشت دې درته زهٔ او ستا یم
خدایګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن که زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پریشانه په ټول ماحول باندې خوږ شي

تصور د لوپټې چې را له   را شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
را پیدا چې مېکده و کښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره څو خبرې)

په شین آسمان کښې خندیدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پښتوب مې قسم
ستا په دې داسې پوښتوب مې قسم

چې د بیلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غوندې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غوندې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پښته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسیدونکې غوندې
د دې دنیا نه شرمیدونکې غوندې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدایګو چې احسان منمه
لوئې چې د غرنه په خپل ځان منمه

څوک اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایی د شوګیرو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نښه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نښه ده

ځکه چې نن زما لیلیٰ راځي
د دې دُنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ خو مې پرېږده غمه   چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړهٔ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
یو ټسکے زړهٔ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته کورے   زهٔ نا قلاره یمه
نه چې نااُمیده کورے   زهٔ دَ بیهاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بېسَله دُنیا وے زما
داسې دنیاکښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دېر دروند وي نو هم پېټے به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوښ زړګي یو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پېمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
دَ نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې وُلونو ته قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو ته قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو ته قربان شو

راځئ چې هم دَ ساز او هم سُرونو ته قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نښه نښه غوندې

نه صرف نښه نهٔ دي، دي ګڼه ګڼه غوندې

کله د غصې ته شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې

سهرې ته کتے نشي دي دَ زړهٔ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکارې دي بد نیته دَ بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې موږ ته طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څېره د صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته د جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې
څومره په ارمان ستا د واده د سر سهرو ته وو
څومره "تلوسه" کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوړه لاسونه به روڅت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دژوند دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

یکے از پیشکش : عبدالله جان مغموم
د واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
ونځوري چورلکونه هرچورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټیټه شي کښېنه شي په کښېنه کښې بیا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې وکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکوچکو شي
وار در نه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته یې کچه غوږ که نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یو ادا دې د قیامت نښتو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هرچاته نږدې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هسې دلې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته

چاته وهې سترګې چاته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پښ کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ختکو مزکې ته خطاب

اے د اغزو او د ګلونو مزکې
د کاڼو تیږو تورو غرونو مزکې

اے د همت د خزانو مېرمنې
د شجاعت د سپاهیانو مزکې

د پښتو مورې د پښتنو نه ډکې
د خوشحال خان غوندې زمرو نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے د چمن اے د کهن خاورې
اے د ختکو د وطن خاورې

اے د غیرت د افسانو مېرمنې
د خوشحال خان د مضبوط تن خاورې

د غیرت مورې د غیرت نه ډکې
اے د ختکو د عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د ټېل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازیان داسې تورزن راوړي

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
ښارو میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ـ ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان اَس په تا پښې ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په ټېل زړهٔ په ټېل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږ مه زهٔ
کهٔ ټپوس کوم ګنهګارېږ مه زهٔ

دومره ټپوس درنه کوم چې ولې
دا روږې ټبرې او بربنډه شوې تهٔ

دومره ټپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library